

Magunk között tartani *

Tisztelt Barátaink!

Kedves Miklós!

Egyike vagyok azoknak, aki az Írószövetségben rendezett és stopperrel mért Hornyik Miklósról emlékező ülésen, vajdaságiasan szólva „komemorációs” esten (ezért használtam a Vajdaság szót) rövidre fogta, inkább abbahagyta a mondandóját. Bő két óra jutott Hornyik Miklósról. Ennyi és nem több. Ezt az újvidéki Dominó kisvendéglőben zárórának hívtátok, Miklós. Két évig – nálatok és veletek, újvidéki éveim alatt – én is.

Sokunkban, de Kemény Andrisban, Domiban, Tárnok Zoliban, Cvitkó Zoliban és bennem is, akkor fogalmazódott meg a gondolat, hogy Rád csak és kizárólag könyvvel lehet méltón emlékezni. Mit emlékezni, magunk között tartani. Egyszerűen még nem tudunk elengedni.

Készülvén a mai estére újraolvastam, a Róka komát, amelyben vidámak akartunk lenni. Volt, talán akinek sikerült, én nem is erőltettem, viszont összeírtam, hogy kikhez hasonlítottunk. Íme, a névsor: Márai és Krúdy, Szindbád és Mézőly Miklós, Sean Connery és Latinovits Zoltán, egyesekhez többször is.

Hát tudod, Miklós, ez mind szép, de csak részben igaz, ugyanis Te nekünk, többünk írása is ezt bizonyítja, Szerb Antal, Bibó István és Hamvas Béla voltál egy személyben, s számomra még – főleg Nandi halála után – Gion és Szeli is.

Szeli professzor úr temetésére nem tudtam elmenni Zentára, mert érted még szólt Budán a Szent Anna templom harangja, amikor őt leengedték a sírba. Ilyen egybeesés-dramát is csak a délvidéki magyar sors tud produkálni. Meg olyat is, hogy állunk Te meg én Gion frissen hantolt sír-

jánál a Farkasréten, s odajön hozzánk Makovecz Imre és csak ennyit mond:

„Várhatott volna még!”

És hogy miért csak nekünk vagy Szerb Antal, Bibó és Hamvas, arról nem Te tehetsz, hanem az a furcsa képződmény, amit most éppen Csonka-Magyarországnak hívnak. Csonka területileg, csonka szellemileg és csonka lelkileg. Utóbbi kettőben inkább öncsonkító.

Hány egyetemünk és főiskolánk is van, Miklós? Te biztosan tudnád pontosan, én csak annyit tudok, hogy 27 állami és számtalan egyházi, alapítványi és csak a jó ég tudja, hogy még milyen. Ezek, átlag négygyel számolva, hány magyar nyelv és irodalom tanszéket adnak ki? Bizony száz fölött, és ezeket nem Krausz Tamás, vagy a németül saját honlapja szerint sem beszélő, de azért korábban a Habsburg Intézetet igazgató Gerő András vezeti. De nem ám! „Az ám, hazám!” Hogy lehetett az, hogy Debrecen-től Pécsig és Szegedtől Piliscsabáig egyetlen embernek – szándékosan nem mondok kollégát – nem jutott eszébe, miközben azért jókat ettek-ittak az asztalodnál, hogy mondjuk a határon túli magyar irodalmat vagy a XX. századi magyar irodalmat Hornyik Miklós adja elő, s főleg, mert ez még fontosabb, szemináriumi gyakorlatot tartson.

S akkor nem kéne visszafoglalni az irodalmunkat, legalábbis nem konferenciákon. Azt kérdezed, Miklós, hogy kik akarják visszafoglalni? Hát komám, például a Téged aljas cikkben megtámadó Márkus Béla, meg a Gion posztumusz Kossuth-díja mögül kihátráló Ács Margit.

Csuka János valahol azt írja Szentelekynek, hogy Goethe nem bánta volna, ha száz Schiller

* Elhangzott a Petőfi Irodalmi Múzeumban, 2013.03.4-én, a Róka koma - In memoriam Hornyik Miklós c. emlékkönyv bemutatóján.

él, de Patocsay Dénes nem tudta megbocsájtani Adynak, hogy költő volt. Neked meg azt, hogy Hornyik Miklós voltál, Giornak mag azt, hogy Gion. Miloš Forman az Amadeusban kimondatja Salierivel, hogy közészer. Én ma már egy Salierinek is örülnék!

Emlékszel, Miklós, hányszor beszélgettünk arról, hogy a 24 órás magyar nyelvű rádióadást Újvidéken kikönyökölő Gion itt van Budapesten, és nem kell sehova, miközben megújította a magyar regényt, s Ferdinandy György meg irodalmi Nobel-díjra javasolta. Látszott, hogy a naiv Ferdinandy nem Pesten élt. Giornal meg arról beszélgettünk, hogy itt van Hornyik Miki és...

Ilyen szellemi pazarlást mikor engednének meg a szerbek? Még azt is elveszik, ami nem az övék, nemhogy a sajátjukat engednék. Itt most bajban vagyok az igeragozással, mert az jönne, hogy mi engedjük. Tudod, Miklós, azt halljuk: mi rosszul privatizáltunk, mi médiaháborút vívtunk, mi... Mi? Ki? Mi az, hogy mi? A közelébe se engedtek. Mi nem a pályáról szorultunk ki Miklós,

hanem a stadionból... S kívülről, a benti morajlásból próbáljuk megítélni, hogy hogyan is áll a meccs. Rosszul.

Ezt már akkor tudtam, amikor Téged elkezdtek – no, nem nagyon, csak egy picit – kitüntetgetni, azért mert tudták, nagyon beteg vagy, de akkor még röhögtünk és dohányoztunk a Szörényi Laci-val és Veled a Bajza utcában a teraszon, az Uránia mozi balkonján, meg Erdei Katával és Veled. Tudod, mi változott azóta? Megmondom. Már a teraszon sem lehet rágyújtani, a Hornyikmikiből meg szegény Miklós lett. Miközben mi lettünk szegényebbek. Szegényebb legények. Tizenhét szegénylegény, akik a könyvet írták, amit a Kemény Andris egy fantasztikus átkötés-sorozattal összecementezett, s megint a Tárnok Zoli írása volt a legjobb, mint az lenni szokott. De mi legalább számon tartjuk, hogy mikortól ismertünk. Én 1977-től. Rád ment a fiatalságom, Neked meg ránk az életed, komám, rókám: Róka komám.

Megköszönöm, hogy végig mondhattam!

„Az agg Mester bölcs tanácsokkal látja el ifjú kollégáját...”

Váli Anna fotói

... aki még lát valamilyen kiutat a mélymagyar válságból. Neki legyen igaza!”
(Hornyik Miklós ajánlása Juhász Györgynek)